



## Europees Justitieel Netwerk - België

### **EUR-Alert! <sup>1</sup> 2015/1**

#### **Inhoud**

#### **Overzicht van wetgeving en rechtspraak van oktober tot en met december 2014**

##### A. Wetgeving

##### B. Rechtspraak

Burgerlijk en Gerechtelijk Recht

Handelsrecht, Financieel en Economisch Recht

Sociaal recht

Fiscaal recht

Staatsrecht en Bestuursrecht

Milieurecht

---

<sup>1</sup> Het opzet van *EUR-Alert!* en deze publicatie kwamen tot stand dankzij de medewerking van magistraten bij het Hof van Cassatie en van de Belgische leden van het Europees Justitieel Netwerk in burgerlijke en handelszaken (EJN - [https://e-justice.europa.eu/content\\_ejn\\_in\\_civil\\_and\\_commercial\\_matters-21-nl.do](https://e-justice.europa.eu/content_ejn_in_civil_and_commercial_matters-21-nl.do)).

*EUR-Alert!* is opgesteld op basis van de selectie van EU wetgeving en rechtspraak voor de Larcier Wetboeken.

Magistraten die *EUR-Alert!* niet ontvangen per email, kunnen inschrijven op het adres [euralert@gmail.com](mailto:euralert@gmail.com). De *EUR-Alert!*-themanummers zijn te raadplegen op <http://www.igo-ijfj.be/nl/euralert>.

Copyright © 2015 *EUR-Alert!*-redactie – Verdere verspreiding voor niet commercieel gebruik toegestaan mits bronvermelding. Alle rechten overigens voorbehouden. De leden van het redactiecomité zijn Amaryllis Bossuyt, Ilse Couwenberg, Beatrijs Deconinck, Claudia Kohnen en Ivan Verougstraete.



## A. Wetgeving

- Richtlijn 2014/104/EU van 26 november 2014 betreffende bepaalde regels voor **schadevorderingen** volgens nationaal recht **wegens inbreuken op de bepalingen van het mededingingsrecht** van de lidstaten en van de Europese Unie, PB L 349 van 5 december 2014

Deze richtlijn stelt bepaalde regels vast die noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat eenieder die schade heeft geleden ten gevolge van een door een onderneming of een ondernemersvereniging gepleegde inbreuk op het mededingingsrecht effectief het recht kan uitoefenen volledige vergoeding van die schade te vorderen van die onderneming of ondernemersvereniging. Zij stelt regels vast die een onvervalste mededinging op de interne markt bevorderen en de belemmeringen voor de goede werking ervan wegnemen door in de hele Unie een gelijkwaardige bescherming te garanderen voor eenieder die dergelijke schade heeft geleden.

In deze richtlijn worden de regels vastgesteld voor de coördinatie tussen de handhaving van de mededingingsregels door mededingingsautoriteiten en de handhaving van die regels in schadevorderingen voor de nationale rechterlijke instanties.

- VERORDENING 1286/2014 van 26 november 2014 over **essentiële-informatiedocumenten** voor **verpakte retailbeleggingsproducten** en **verzekering gebaseerde beleggingsproducten** (PRIIP's), PB L 352 van 9 december 2014

Bij deze verordening worden uniforme regels vastgesteld aangaande de vorm en de inhoud van het door ontwikkelaars van verpakte retailbeleggingsproducten en verzekering gebaseerde beleggingsproducten (PRIIP) op te stellen essentiële-informatiedocument alsmede aangaande de verstrekking van het essentiële-informatiedocument aan retailbeleggers teneinde retailbeleggers in staat te stellen de essentiële kenmerken en risico's van een PRIIP te begrijpen en te vergelijken.

- UITVOERINGSVERORDENING 1329/2014 van 9 december 2014 tot vaststelling van de **formulieren bedoeld in Verordening 650/2012** betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen en de aanvaarding en de tenuitvoerlegging van authentieke akten op het gebied van **erfopvolging**, alsmede betreffende de instelling van een Europese erfrechtverklaring, PB L 359 van 16 december 2014



## B. Rechtspraak<sup>2</sup>

### Burgerlijk en Gerechtelijk Recht

Verordening 4/2009 van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen

- Artikel 3, sub b, van verordening 4/2009 moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling zoals die in de hoofdgedingen, op grond waarvan de rechterlijke bevoegdheden inzake grensoverschrijdende onderhoudsverplichtingen worden geconcentreerd bij de rechter in eerste aanleg die bevoegd is voor de vestigingsplaats van de appelrechter, tenzij deze regel bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstelling van een goede rechtsbedeling en de belangen van de onderhoudsgerechtigden behartigt, alsook de daadwerkelijke invordering van uitkeringen tot levensonderhoud vergemakkelijkt. Het staat aan de verwijzende rechters dit na te gaan.

(HvJ 18 december 2014 – Gevoegde zaken C-400/13 en C-408/13 – Sanders en Huber)

Verdrag van Rome inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst

- Artikel 4, lid 4, laatste zin, van het Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, ter ondertekening opengesteld te Rome op 19 juni 1980, is enkel van toepassing op een commissieovereenkomst voor vervoer wanneer de overeenkomst hoofdzakelijk het eigenlijke vervoer van het betrokken goed betreft, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

Het recht dat van toepassing is op een overeenkomst voor goederenvervoer moet worden bepaald aan de hand van de algemene regel van lid 1 van dat artikel, dat wil zeggen dat deze overeenkomst wordt beheerst door het recht van het land waarmee zij het nauwst verbonden is.

Ingeval wordt aangevoerd dat een overeenkomst nauwer is verbonden met een ander land dan het land waarvan het recht is aangewezen op basis van het vermoeden van dat lid, moet de nationale rechter de banden vergelijken tussen deze overeenkomst en, enerzijds, het land waarvan het recht is aangewezen op basis van het vermoeden en, anderzijds, het andere betrokken land. Daarbij moet de nationale rechter rekening houden met alle omstandigheden, daaronder begrepen het bestaan van andere overeenkomsten die met de betrokken overeenkomst verbonden zijn.

(HvJ 23 oktober 2014 – Zaak C-305/13 – Haeger & Schmidt)

---

<sup>2</sup> Selectie op basis van de perscommuniqués van het Hof van Justitie van de EU ([http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2\\_16799](http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_16799))

Voor een uitgebreider overzicht op trefwoorden van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) én van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zie <http://europeancourts.blogspot.nl> "European Courts" is een EU en EHRM "law blog" die mede mogelijk is gemaakt door het Gerechtshof Amsterdam. De opzet van de blog is: "A better understanding of EU and human rights law. This blog also aims at bridging the gap between the law in the books and the law in action. It is a platform of exchange of knowledge and experiences in the field of European law between judges, prosecutors, lawyers and legal academics."

Richtlijn 2004/83/EG van 29 april 2004 inzake minimumnormen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming

- Uit de artikelen 28 en 29 van richtlijn 2004/83/EG volgt dat een lidstaat niet verplicht is de in die artikelen bedoelde sociale voorzieningen en gezondheidszorg toe te kennen aan een derdelander die gemachtigd is tot verblijf op het grondgebied van die lidstaat krachtens een nationale wettelijke regeling als die welke in het hoofdgeding aan de orde is, die bepaalt dat een machtiging tot verblijf in die lidstaat wordt verleend aan de vreemdeling die lijdt aan een ziekte die een reëel risico inhoudt voor zijn leven of fysieke integriteit of een reëel risico op een onmenselijke of vernederende behandeling, wanneer er geen adequate behandeling is in het land van herkomst van die vreemdeling of in het derde land waar hij voordien verbleef, zonder dat hem in dat land opzettelijk medische zorg wordt geweigerd.

(HvJ 18 december 2014 – Zaak C-542/13 – M'Bodj, op vraag van het Grondwettelijk Hof (België))

Verordening 2201/2003 van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

- 1. Wanneer de overbrenging van het kind heeft plaatsgevonden overeenkomstig een bij voorraad uitvoerbare rechterlijke beslissing die vervolgens is vernietigd door een rechterlijke beslissing waarbij is bepaald dat de verblijfplaats van het kind de woonplaats van de ouder in de lidstaat van oorsprong zal zijn, dan moet het gerecht van de lidstaat waarnaar het kind is overgebracht, waarbij een verzoek om terugkeer van het kind aanhangig is gemaakt, nagaan of het kind onmiddellijk vóór het vermeend ongeoorloofd niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats nog in de lidstaat van oorsprong had. Bij die beoordeling moet rekening worden gehouden met het feit dat de rechterlijke beslissing waarbij de overbrenging is toegestaan, uitvoerbaar bij voorraad was en dat daartegen hoger beroep was ingesteld.

2. Wanneer de overbrenging van het kind heeft plaatsgevonden overeenkomstig een bij voorraad uitvoerbare rechterlijke beslissing die vervolgens is vernietigd door een rechterlijke beslissing waarbij is bepaald dat de verblijfplaats van het kind de woonplaats van de ouder in de lidstaat van oorsprong zal zijn, dan is het niet doen terugkeren van het kind naar die lidstaat na die tweede beslissing ongeoorloofd. Artikel 11 van de verordening is dan van toepassing wanneer wordt geoordeeld dat het kind zijn gewone verblijfplaats vóór het niet doen terugkeren nog in genoemde lidstaat had. Wordt daarentegen geoordeeld dat het kind zijn gewone verblijfplaats toen niet langer in de lidstaat van oorsprong had, dan wordt de beslissing tot afwijzing van het op die bepaling gebaseerde verzoek om terugkeer genomen onverminderd de toepassing van de regels in hoofdstuk III van de verordening over de erkenning en de tenuitvoerlegging van de in een lidstaat gegeven beslissingen.

(HvJ 9 oktober 2014 – Zaak C-376/14 PPU)

- Wanneer prorogatie van rechtsmacht inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid heeft plaatsgevonden ten gunste van een gerecht van een lidstaat waarbij de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen in onderlinge overeenstemming een procedure aanhangig hebben gemaakt, dan vervalt die prorogatie van rechtsmacht wanneer in die procedure een beslissing definitief is geworden.

(HvJ 1 oktober 2014 – Zaak C-436/13)

- Artikel 12, lid 3, van verordening (EG) nr. 2201/2003 kan voor een procedure inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid de grondslag vormen van de bevoegdheid van een rechter van een andere lidstaat dan de lidstaat waar het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, ook al is bij de gekozen rechter geen andere procedure aanhangig.  
(HvJ 12 november 2014 – Zaak C-656/13)

## **Handelsrecht, Financieel en Economisch Recht**

### Verordening 44/2001 van 22 december 2000 en 1215/2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Een vordering die ertoe strekt vergoeding te verkrijgen van schade als gevolg van beweerde inbreuken op het mededingingsrecht van de Unie, valt onder het begrip „burgerlijke en handelszaken” in de zin van die bepaling en daarmee onder het toepassingsgebied van deze verordening. Een vordering die ertoe strekt vergoeding te verkrijgen van schade als gevolg van beweerde inbreuken op het mededingingsrecht van de Unie, is niet te beschouwen als een procedure waarin de geldigheid van besluiten van organen van vennootschappen in de zin van die bepaling aan de orde is. Noch de wijze van bepaling van de hoogte van de bedragen die gemoeid zijn met de voorlopige en bewarende maatregelen die zijn gelast bij een beslissing waarvan de erkenning en de tenuitvoerlegging worden gevorderd – wanneer de redenering die tot de bepaling van de hoogte van die bedragen heeft geleid kan worden gevolgd en ook al stond beroep open en is beroep ingesteld om een dergelijke berekening te betwisten – noch het enkel inroepen van ernstige economische gevolgen aantonen dat de openbare orde van de aangezochte lidstaat is geschonden zodat de erkenning en de tenuitvoerlegging in die lidstaat van een dergelijke in een andere lidstaat gegeven beslissing kunnen worden geweigerd.

(HvJ 23 oktober 2014 – Zaak C-302/13 – flyLAL-Lithuanian Airlines)

### Richtlijn 2008/48/EG van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten

- 1. De bepalingen van richtlijn 2008/48/EG moeten aldus worden uitgelegd dat:
  - deze richtlijn zich verzet tegen een nationale wettelijke regeling volgens welke de bewijslast betreffende de niet-nakoming van de bij de artikelen 5 en 8 van richtlijn 2008/48 opgelegde verplichtingen op de consument rust, en
  - deze richtlijn er zich ook tegen verzet dat de rechter wegens een standaardbeding ervan moet uitgaan dat de consument heeft erkend dat de op de kredietgever rustende precontractuele verplichtingen volledig en naar behoren zijn nagekomen, waardoor de bewijslast betreffende de nakoming van deze verplichtingen wordt omgekeerd, met als gevolg dat afbreuk kan worden gedaan aan de doeltreffendheid van de rechten die bij richtlijn 2008/48 worden toegekend.
2. Artikel 8, lid 1, van richtlijn 2008/48 moet aldus worden uitgelegd dat het er zich enerzijds niet tegen verzet dat de kredietwaardigheid van de consument enkel op basis van door deze laatste verstrekte informatie wordt beoordeeld, op voorwaarde dat het toereikende informatie betreft en gewone verklaringen van de consument vergezeld gaan van bewijsstukken, en het anderzijds de kredietgever niet de verplichting oplegt om de door de consument verstrekte informatie systematisch te controleren.
3. Artikel 5, lid 6, van richtlijn 2008/48 moet aldus worden uitgelegd dat het er zich weliswaar niet tegen verzet dat de kredietgever een passende toelichting aan de consument verstrekt voordat hij de financiële situatie en de behoeften van

deze laatste heeft beoordeeld, maar dat uit de beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument kan blijken dat de verstrekte passende toelichting dient te worden aangepast, waarbij deze toelichting steeds tijdig aan de consument moet worden verstrekt, vóórdat de kredietovereenkomst wordt ondertekend, zonder dat daarvoor evenwel een specifiek document dient te worden opgesteld.

(HvJ 18 december 2014 – Zaak C-449/13 – CA Consumer Finance)

#### Richtlijn 98/44/EG van 6 juli 1998 betreffende de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen

- Een onbevuchte menselijke eicel die door parthenogenese is gestimuleerd zich te verdelen en zich te ontwikkelen, is geen „menselijk embryo” indien zij, gelet op de huidige kennis van de wetenschap, als zodanig niet het inherente vermogen bezit zich te ontwikkelen tot een mens. Het is aan het verwijzende gerecht na te gaan of dat het geval is. Het gebruik hiervan is dus octrooieerbaar.

(HvJ 18 december 2014 – Zaak C-364/13 – International Stem Cell Corporation)

#### Verordening 1346/2000 van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures

- 1. Artikel 3, lid 1, van verordening 1346/2000 moet aldus worden uitgelegd dat de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan een insolventieprocedure voor het vermogen van een vennootschap is ingeleid, op basis van die bepaling bevoegd zijn om kennis te nemen van een vordering, zoals die in het hoofdging, die de bewindvoerder in het faillissement van die vennootschap tegen de beheerder van deze laatste geldend maakt ter vergoeding van betalingen die zijn gedaan nadat de onderneming insolvent is geworden of nadat is vastgesteld dat deze een te hoge schuldenlast had.

2. Artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1346/2000 moet aldus worden uitgelegd dat de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan een insolventieprocedure voor het vermogen van een vennootschap is ingeleid, bevoegd zijn om kennis te nemen van een vordering, zoals die in het hoofdging, die de bewindvoerder in het faillissement van die vennootschap tegen de beheerder van deze laatste geldend maakt ter vergoeding van betalingen die zijn gedaan nadat de onderneming insolvent is geworden of nadat is vastgesteld dat deze een te hoge schuldenlast had, wanneer die beheerder zijn woonplaats niet in een andere lidstaat heeft maar, zoals in het hoofdging, in een staat die verdragsstaat is bij het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken van 30 oktober 2007, waarvan de sluiting is goedgekeurd namens de Gemeenschap bij besluit 2009/430/EG van de Raad van 27 november 2008.

(HvJ 4 december 2014 – Zaak C-295/13)

#### Verordening 261/2004 van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten

- De botsing van een mobiele vliegtuigtrap van een luchthaven met een vliegtuig is geen voorval dat kan worden aangemerkt als „buitengewone omstandigheid” op grond waarvan de luchtvaartmaatschappij wordt vrijgesteld van haar verplichting de luchtreizigers compensatie te betalen bij een langdurige vertraging van een vlucht die door dit vliegtuig wordt uitgevoerd.

(HvJ 14 november 2014 – Zaak C-394/14 - Siewert/Condor)

## Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)

### Sub artikel 101

*"Begrip «overeenkomst tussen ondernemingen»"*

- Het recht van de Unie moet aldus worden uitgelegd dat de bepaling in een collectieve arbeidsovereenkomst, die minimumtarieven vastlegt voor zelfstandigen – leden van een van de aangesloten werknemersorganisaties – die voor een werkgever op basis van een overeenkomst van opdracht hetzelfde werk verrichten als werknemers in loondienst van die werkgever, slechts buiten de werkingssfeer van artikel 101, lid 1, VWEU valt indien die dienstverleners „schijnzelfstandigen” zijn, dat wil zeggen dienstverleners die zich in een situatie bevinden die vergelijkbaar is met die van die werknemers. Het is aan de verwijzende rechterlijke instantie om te verifiëren of dit het geval is.  
(HvJ 4 december 2014 – Zaak C-413/13 – FNV Kunsten Informatie en Media)

### Sub artikel 107 VWEU

- Wanneer wordt vastgesteld dat bij een steunaanvraag „oppervlakten” sprake is van een opzettelijke onregelmatigheid, dan wordt het bedrijfshoofd alle steun ontzegd waarop hij aanspraak had kunnen maken in het kader van de steunregeling waarop deze aanvraag betrekking had en waarvoor de bij de onregelmatigheid betrokken gewasgroep in aanmerking kwam.  
(HvJ 2 oktober 2014 – Zaak C-525/13 – Van Den Broeck, op vraag van het Hof van Cassatie, in de zaak C.12.0236.N)
- Er kan sprake zijn van verboden staatssteun wanneer een aan de staat toebehorend terrein dat ter beschikking is gesteld van een onderneming in handen van de staat, die op dat terrein goederen vervaardigt en diensten levert die tussen de lidstaten kunnen worden verhandeld op markten die openstaan voor concurrentie, wordt vrijgesteld van onroerendezaakbelasting. Dit staat ter beoordeling van de verwijzende rechter.  
(HvJ 9 oktober 2014 – Zaak C-522/13 – Ministerio de Defensa en Navantia)

## **Sociaal recht**

### Richtlijn 2004/38/EG van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden

- Economisch niet-actieve burgers van de Unie die zich naar een andere lidstaat begeven met als enig doel daar sociale bijstand te ontvangen, mogen worden uitgesloten van bepaalde sociale uitkeringen.  
(HvJ 11 november 2014 – Zaak C-333/13 – Dano)
- Een lidstaat mag ter verwezenlijking van een algemene preventiedoelstelling, familieleden van een burger van de Europese Unie die niet de nationaliteit van een lidstaat hebben en houder zijn van een uit hoofde van artikel 10 van richtlijn 2004/38 door de autoriteiten van een andere lidstaat afgegeven geldige verblijfskaart, niet verplichten krachtens het nationale recht in het bezit te zijn van een inreisvergunning, zoals de EER (Europese Economische Ruimte)-familievergunning, om zijn grondgebied te mogen betreden.  
(HvJ 18 december 2014 – Zaak C-202/13 – McCarthy)

### Richtlijn 2000/78 van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader van gelijke behandeling in arbeid en beroep

- 1. Het Unierecht moet aldus worden uitgelegd dat daarin met betrekking tot arbeid en beroep geen algemeen beginsel van non-discriminatie op grond van zwaarlijvigheid als zodanig is neergelegd.

2. Richtlijn 2000/78/EG moet aldus worden uitgelegd dat de zwaarlijvigheid van een werknemer een „handicap” in de zin van deze richtlijn vormt, wanneer deze zwaarlijvigheid leidt tot een beperking die met name het gevolg is van langdurige lichamelijke, geestelijke of psychische aandoeningen die in wisselwerking met diverse drempels de betrokkene kunnen beletten volledig, daadwerkelijk en op voet van gelijkheid met andere werknemers aan het beroepsleven deel te nemen. Het staat aan de nationale rechter na te gaan of in het hoofdgeding aan deze voorwaarden is voldaan.

(HvJ 18 december 2014 – Zaak C-354/13 – FOA)

Richtlijn 80/987 van 20 oktober 1980 en Richtlijn 2008/94/EG van 22 oktober 2008 betreffende de bescherming van de werknemers bij insolventie van de werkgever

- Ook een werknemer die illegaal verblijft in een lidstaat kan aanspraak maken op bescherming tegen insolventie van werkgever. Richtlijn 80/987/EEG staat in de weg aan een nationale regeling, volgens welke een derdelander die illegaal in de betrokken lidstaat verblijft, niet wordt aangemerkt als werknemer die aanspraak kan maken op een insolventieuitkering wegens met name onvervulde loonaanspraken in geval van insolventie van de werkgever, terwijl deze derdelander krachtens het civiele recht van die lidstaat wordt aangemerkt als „werknemer” die recht heeft op loon in verband waarmee hij tegen zijn werkgever beroep kan instellen bij de nationale rechter.

(HvJ 5 november 2014 – Zaak C-311/13 – Tümer)

Verordening 1408/71 van 14 juni 1971 Sociale Zekerheid, E.G.

- Vergoeding van in een andere lidstaat gemaakte medische kosten, mag een verzekerde niet worden geweigerd wanneer de ziekenhuiszorg in de lidstaat waar die

verzekerde woont niet tijdig kan worden verstrekt omdat daar de nodige geneesmiddelen en de meest fundamentele medische behoeften ontbreken. Deze onmogelijkheid van behandeling in de eigen lidstaat dient te gelden voor alle ziekenhuizen in die lidstaat die de betrokken behandeling kunnen verstrekken, en daarbij dient rekening te worden gehouden met het tijdsbestek waarbinnen die behandeling tijdig kan worden verkregen.

(HvJ 9 oktober 2014 – Zaak C-268/13 – Petru)

- De artikelen 45, 46, lid 2, en 94, lid 2, van verordening (EEG) nr. 1408/71, in de versie zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 118/97, moeten aldus worden uitgelegd dat zij de sociaal verzekerden niet de mogelijkheid bieden ervoor te kiezen dat voor de vaststelling van de in een lidstaat ontstane rechten geen rekening wordt gehouden met de tijdvakken van verzekering die in een andere lidstaat zijn vervuld vóór de datum van toepassing van deze verordening in eerstbedoelde lidstaat.

(HvJ 5 november 2014 – Zaak C-103/13 – Somova)

- Artikel 76, lid 2, van verordening (EEG) nr. 1408/71 machtigt de lidstaat van tewerkstelling om in zijn wetgeving te voorzien in een schorsing van het recht op gezinsbijslagen door de bevoegde instelling wanneer in de lidstaat van woonplaats geen aanvraag voor gezinsbijslagen wordt ingediend. In dergelijke omstandigheden moet de bevoegde instelling die schorsing op grond van dat artikel 76, lid 2, toepassen voor zover is voldaan aan de in die wetgeving



vastgestelde voorwaarden voor de toepassing van die schorsing, zonder dat zij dienaangaande over een beoordelingsbevoegdheid beschikt.  
(HvJ 6 november 2014 – Zaak C-4/13 – Fassbender-Firman)

#### Verordening 883/2004 van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

- Verordening (EG) nr. 883/2004, zoals gewijzigd bij verordening (EU) nr. 1244/2010, moet in die zin worden uitgelegd dat „bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties” in de zin van de artikelen 3, lid 3, en 70 van die verordening, binnen de werkingssfeer van artikel 4 daarvan vallen.  
(HvJ 11 november 2014 – Zaak C-333/13 – Dano)

### **Fiscaal recht**

#### Wetboek diverse rechten en taksen

- Artikel 5, lid 2, van richtlijn 2008/7/EG van 12 februari 2008 betreffende de indirecte belastingen op het bijeenbrengen van kapitaal moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen de heffing van een belasting op de omzetting van effecten aan toonder in effecten op naam of in gedematerialiseerde effecten als de in het hoofdgeding aan de orde zijnde taks. Een dergelijke belasting kan niet worden verantwoord op grond van artikel 6 van deze richtlijn.  
(HvJ 9 oktober 2014 – (Belgische) Zaak C-299/13 – Gielen)

#### Artikel 3, § 1, 1°, van koninklijk besluit nr. 3 van 10 december 1969 met betrekking tot de aftrekregeling voor de toepassing van de btw

- De artikelen 18, lid 1, sub d, en 22 van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) bevatten formele voorwaarden voor het recht op aftrek, waarvan niet-naleving niet kan leiden tot verlies van dat recht.  
(HvJ 11 december 2014 – Zaak C-590/13 – Idexx Laboratories Italia en Idexx Laboratories Italia)

- Het staat aan de nationale autoriteiten en rechterlijke instanties een belastingplichtige in het kader van een intracommunautaire levering de toepassing te weigeren van het recht op aftrek, vrijstelling of teruggaaf van de btw, ook indien de nationale wet niet voorziet in bepalingen van die strekking, indien aan de hand van objectieve gegevens vast komt te staan dat deze belastingplichtige wist of had moeten weten dat hij met de handeling deelnam aan fraude ter zake van de btw in het kader van een keten van leveringen. Een belastingplichtige die wist of had moeten weten dat hij met de handeling waarvoor aanspraak op het recht van aftrek, vrijstelling of teruggaaf van de btw wordt gemaakt, deelnam aan fraude ter zake van de btw in het kader van een keten van leveringen, deze rechten kunnen worden geweigerd, ondanks dat de fraude is gepleegd in een andere lidstaat dan de lidstaat waarin aanspraak op deze rechten wordt gemaakt en de belastingplichtige in deze laatste lidstaat heeft voldaan aan de formele voorwaarden die de nationale wet aan deze rechten verbindt.  
(HvJ 18 december 2014 – Gevoegde zaken C-131/13, C-163/13 en C-164/13 – Schoenimport "Italmoda" Mariano Previti, Turbu.com en Turbu.com Mobile Phone's)

Richtlijn 2006/112/EG van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van BTW en de door haar ingetrokken Richtlijn 6, 77/388/EEG van 17 mei 1977 BTW, omzetbelasting, uniforme grondslag

- Een goed, dat door een in lidstaat gevestigde vennootschap wordt verkocht aan een in een andere lidstaat gevestigde afnemer, maar dat voorafgaand aan verzending in opdracht van de verkoper door een in de lidstaat van de afnemer gevestigde dienstverrichter wordt afgewerkt om het goed klaar voor te maken levering, wordt in het kader van de zesde BTW-richtlijn geacht zich te bevinden in de lidstaat van de afnemer.

(HvJ 2 oktober 2014 – Zaak C-446/13 – Fonderie 2A)

- Een eerste belastingplichtige, die de zetel van zijn bedrijfsuitoefening in een lidstaat heeft gevestigd en diensten afneemt van een tweede belastingplichtige, die in een andere lidstaat is gevestigd, moet met het oog op de bepaling van de plaats waar die diensten moeten worden belast, worden geacht in deze andere lidstaat te beschikken over een „vaste inrichting” in de zin van artikel 44 van richtlijn 2006/112/EG, indien deze inrichting wordt gekenmerkt door een voldoende mate van duurzaamheid en een – wat personeel en technische middelen betreft – geschikte structuur om diensten te kunnen afnemen en te gebruiken bij haar bedrijfsuitoefening. Het staat aan de verwijzende rechter om te controleren of dit het geval is.

(HvJ 16 oktober 2014 – Zaak C-605/12 – Welmory)

#### Verdrag betreffende de Europese Unie

- (27) Volgens vaste rechtspraak van het Hof is het recht op terugbetaling van heffingen die door een lidstaat in strijd met het Unierecht zijn geïnd, het gevolg en het complement van de rechten die de justitiabelen ontleen aan de bepalingen van het Unierecht die dergelijke heffingen verbieden, zoals deze door het Hof zijn uitgelegd. De lidstaten zijn dus in beginsel verplicht, de in strijd met het recht van de Unie geïnde belastingen terug te betalen.

Verder heeft het Hof al geoordeeld dat wanneer een lidstaat in strijd met het Unierecht heffingen heeft geïnd, de justitiabelen niet alleen recht hebben op terugbetaling van de ten onrechte geïnde belasting, maar ook van de aan die staat betaalde of door deze ingehouden bedragen die rechtstreeks verband houden met die belasting.

Het beginsel dat de lidstaten verplicht zijn om de in strijd met het Unierecht geïnde heffingen met rente terug te betalen, vloeit voort uit het Unierecht zelf.

Een regeling waarbij een eerder in strijd met het Unierecht geïnde milieuheffing niet wordt terugbetaald, maar wordt verdisconteerd in een nadien nieuw vastgestelde heffing, is i.c. in strijd met het uitgangspunt dat een onderdaan recht heeft op terugbetaling van in strijd met het Unierecht opgelegde belastingen, onder meer omdat daarbij geen rekening wordt gehouden met de verschuldigde rente over de ten onrechte geïnde heffing.

(HvJ 15 oktober 2014 – Zaak C-331/13 – Nicula)

#### **Staatsrecht en Bestuursrecht**

Richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 - Persoonsgegevens, bescherming en vrij verkeer

- De richtlijn betreffende de bescherming van persoonsgegevens is van toepassing op video-opnames die worden gemaakt met behulp van een bewakingscamera die door een persoon aan zijn huis is bevestigd en op de openbare weg is gericht. De richtlijn laat het echter toe rekening te houden met het gerechtvaardigde belang

van deze persoon tot bescherming van zijn eigendom, zijn gezondheid en zijn leven, alsook ook die van zijn familie.  
(HvJ 11 december 2014 – Zaak C-212/13 – Ryneš)

## **Milieurecht**

### Artikel 21 van het meststoffendecreet

- Artikel 30 VWEU staat in de weg aan een heffing zoals die waarin is voorzien bij artikel 21, § 5, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, zoals gewijzigd bij decreet van 28 maart 2003, die louter verschuldigd is op de invoer in het Vlaamse Gewest van mestoverschotten van zowel dierlijke mest als andere meststoffen, die wordt geheven van de importeur, terwijl de heffing over de in het Vlaamse Gewest geproduceerde mestoverschotten wordt geheven van de producent, en die volgens andere modaliteiten wordt berekend dan die welke gelden voor de berekening van deze laatste heffing. In dat verband is niet van belang dat de lidstaat van waaruit de mestoverschotten van dierlijke mest in het Vlaamse Gewest worden ingevoerd, een vermindering van heffing toepast bij uitvoer van deze overschotten naar andere lidstaten.

(HvJ 2 oktober 2014 – Zaak C-254/13 – Orgacom)

### Richtlijn 2008/98/EG van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen

- Het Unierecht en richtlijn 2008/98/EG staan in de weg aan een nationale wettelijke regeling waarbij een bepaling van die richtlijn in nationaal recht wordt omgezet, maar waarvan de inwerkingtreding afhankelijk wordt gesteld van de vaststelling van een latere nationale handeling, indien deze inwerkingtreding plaatsvindt na het verstrijken van de in die richtlijn gestelde omzettingstermijn.

Artikel 15, lid 1, van richtlijn 2008/98, gelezen in samenhang met de artikelen 4 en 13 ervan, staat niet in de weg aan een nationale wettelijke regeling die niet voorziet in de mogelijkheid voor een afvalproducent om zijn afvalstoffen zelf te verwijderen teneinde te worden vrijgesteld van betaling van een gemeentelijke heffing op afvalverwijdering, voor zover deze heffing in overeenstemming is met de vereisten van het evenredigheidsbeginsel.

(HvJ 18 december 2014 – Zaak C-551/13 – SETAR)